

Besluit Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding wo-master Theologie van de Theologische Universiteit Apeldoorn

Gegevens

	Naam instelling	:	Theologische Universiteit Apeldoorn
datum	Naam opleiding	:	wo-master Theologie (180 ECTS)
30 juni 2014	Datum aanvraag	:	21 november 2013
onderwerp	Variant opleiding	:	voltijd
Besluit	Locatie opleiding	:	Apeldoorn
accreditatie	Datum goedkeuren panel	:	12 februari 2013
wo-master	Datum locatiebezoeken	:	10 en 11 april 2013
Theologie	Datum visitatierapport	:	2 oktober 2013

van de Theologische
Universiteit Apeldoorn
(002161)
ons kenmerk
NVAO/20142191/LL

Beoordelingskader

Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

bijlage **Bevindingen**

- 3 De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden. Het visitatierapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van het panel over de bachelor- en masteropleiding Theologie van de Theologische Universiteit Apeldoorn. Het panel heeft (beide of meer) opleidingen gezamenlijk beoordeeld.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel (hierna ook: de commissie).

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Theologie en Religiewetenschappen over de bachelor- en masteropleiding Theologie van de Theologische Universiteit Apeldoorn. De commissie baseert haar oordeel op informatie uit het zelfevaluatie-rapport, de bestudeerde scripties, de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar waren en de tijdens de gesprekken verkregen inlichtingen. De commissie heeft voor beide opleidingen zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat beide opleidingen voldoen aan de eisen voor basiskwaliteit die de voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Beoogde eindkwalificaties

De TUA beoogt wetenschappelijke toerusting en praktisch-geestelijke vorming van aanstaande theologen en het verweven van deze twee oriëntaties in een geheel. De masteropleiding is primair een predikantsopleiding, maar biedt ook andere uitgangen. De opleiding richt zich op de christelijke religie en neemt daarbij de gereformeerde traditie als uitgangspunt. Gerichtheid op de bronteksten is het sleutelbegrip. De afgestudeerde beheerst de talen van de Bijbel en het oudchristelijk Latijn in die mate dat hij in staat is tot zelfstandig bronnenonderzoek. Gezien haar eigen traditie en expertise krijgen met name Reformatie en Nadere Reformatie veel aandacht. De doelstellingen en beoogde eindkwalificaties zoeken aansluiting bij het domeinspecifieke referentiekader, dat de relevante kennis en vaardigheden voor de afgestudeerde theologen voldoende afdekt. De eindtermen zijn geformuleerd op het juiste niveau.

Het profiel van de opleiding is gericht op het ontsluiten van de Bijbel. De commissie heeft de doelstellingen en inrichting daarom onderzocht op de manier waarop het 'binnenperspectief' van de eigen theologische traditie zich verhoudt tot het 'buitenperspectief' van bredere (State of the Art) theologiebeoefening. De TUA geeft in haar eindtermen voldoende rekenschap van de eisen die op wetenschappelijke vlak worden gesteld en concretiseert ook het professionele karakter. Juist ook om die beroepspraktijk wetenschappelijk te kunnen conceptualiseren en begrijpen en er als academisch gevormde professional in te functioneren, zouden studenten volgens de commissie echter met het oog op het ontsluiten en verstaan van de actuele context waarin de Bijbel begrepen wordt, op filosofisch en godsdienstwetenschappelijk niveau breder geschoold moeten worden dan nu het geval is. Hoewel de commissie concludeert dat de eindtermen van beide opleiding aan de maat zijn, zou de TUA er volgens de commissie goed aan doen dit buitenperspectief ook in de eindtermen meer gewicht te geven. Temeer omdat de opleiding zelf meent dat het beoefenen van gereformeerde theologie in de huidige maatschappij vraagt om een open samenwerking tussen theologen en andere wetenschappers.

Programma

Het programma bestaat uit twee delen, waarvan het eerste een voortzetting is van het encyclopedische aanbod van theologische disciplines uit de bacheloropleiding. Daarnaast wordt ruimte geboden om via keuzevakken alvast te werken richting de specialisatie in het laatste studiejaar. Hoewel de commissie heeft vastgesteld dat het niveau van de curriculumonderdelen over de verschillende jaren opklimt en er wordt toegewerkt naar zelfstandigheid en specialisatie, constateert zij ook dat geen van de vakken uit het eerste masterjaar expliciet de overgang naar de nieuwe opleiding markeert. Hier liggen kansen de opleiding helderder te profileren ten opzichte van de bacheloropleiding. Nu gebeurt dat vooral door de toevoeging van praktijkgerichte curriculumonderdelen, en minder door op conceptueel en theoretisch vlak een sprong te maken. Het huidige aanbod is zeer breed. De commissie waardeert de ruime keuzemogelijkheden, maar vraagt zich tegelijkertijd af of het niet verstandig zou zijn het aanbod te rationaliseren. Veel van de minoren zouden kunnen worden samengevoegd. Ook de grote hoeveelheid kleine vakken zou misschien in efficiëntere eenheden kunnen worden verpakt, die de integratie en samenhang in het programma kunnen bevorderen. De commissie meent dat het didactisch concept voldoende geconcretiseerd en doordacht is. De werk- en toetsvormen zijn op de leerdoelen afgestemd en laten door de jaren heen een goede opbouw zien. De meeste vakken gebruiken een combinatie van didactische vormen. Kern van het didactische klimaat aan de TUA wordt

Pagina 3 van 8 gevormd door de kleinschaligheid en betrokkenheid van staf en studenten. Studenten worden duidelijk opgenomen in een gemeenschap waarin naar elkaar wordt omgezien. De intensiteit van de begeleiding is groot, en strekt zich ook uit tot het terrein van persoonlijke en spirituele vorming. De commissie meent dat het instroombeleid goed aansluit bij de doelstellingen van de opleiding. Ze maakt de opleiding een compliment over de manier waarop de TUA erin slaagt op verschillende manieren de studeerbaarheid van het programma te vergroten.

Personeel

De commissie constateert dat de TUA er ondanks de kwetsbaarheid die de geringe omvang van de instelling met zich meebrengt in slaagt een acceptabel personeelsbeleid te voeren. De opleiding wordt goed gerund en heeft een bekwame staf in huis. De inhoudelijke en didactische kwaliteiten van de docenten zijn in orde en dekken het profiel van de opleiding voldoende af. Wel ziet de commissie het zwaartepunt op de theologische disciplines tegenover de lichter geadresseerde godsdienstwetenschappelijke en filosofische disciplines in de samenstelling van de staf terug. Aandachtspunten zijn de inzet van ongepromoveerde docenten en de kleine aanstellingen van deeltijd docenten. Om de samenhang tussen de vakken te bevorderen zou het overleg geïntensiveerd en beter geïnstitutionaliseerd kunnen worden. Voor de toekomst lijkt meer structurele samenwerking of een fusie met andere instellingen een realistische oplossing voor de gesignaleerde kwetsbaarheid. De commissie heeft er op basis van de gevoerde gesprekken vertrouwen in dat de TUA haar opleidingen ook voor de lange termijn levensvatbaar houdt.

Voorzieningen

De commissie is positief over de huisvesting en materiële voorzieningen van de TUA. Ze heeft de indruk gekregen dat de opleiding goede omstandigheden creëert voor het onderwijs. De studiefaciliteiten zijn kwantitatief en kwalitatief op orde. De universiteit heeft een mooie bibliotheekcollectie met naslagwerken voor de verschillende theologische disciplines en biedt studenten uitstekende ondersteuning bij het studeren. Verschillende vormen van studiebegeleiding dragen actief bij aan de studievoortgang. Daarbij is een belangrijke rol weggelegd voor mentoren en de studieadviseur. Eventuele knelpunten worden snel gesignaleerd en opgelost. De TUA ziet op het vlak van studiebegeleiding een verantwoordelijkheid die verder gaat dan die bij de meeste andere opleidingen. De opleiding creëert een stimulerend studieklimaat, dat mogelijk een wat dwingend karakter heeft maar door de studenten van de TUA gewaardeerd wordt.

Kwaliteitszorg

De commissie concludeert dat de TUA zich intensief en actief bezighoudt met het evalueren van haar onderwijskwaliteit en resultaten en daarbij gebruik maakt van verschillende goed functionerende gremia. De opleiding is bereid op basis van feedback, evaluaties en interne discussie maatregelen te nemen die de kwaliteit van de opleiding verhogen. De commissie waardeert het systeem van vak- en stage-evaluaties, enquêtes en jaargesprekken met studentencohorten en docenten, en stelt vast dat het onderwijs en de organisatie hiermee stapsgewijs verbeterd worden. De aanpassingen in het curriculum laten volgens de commissie goed zien dat de opleiding in staat is kritisch naar zichzelf te kijken en op basis daarvan te handelen. Tijdens het bezoek heeft zij kunnen constateren dat de betrokkenheid bij de opleiding van zowel staf als studenten groot is. De combinatie van dit commitment met de heldere en zorgvuldig omschreven procedures overtuigt de commissie ervan dat de kwaliteitszorg soepel functioneert.

De commissie heeft waardering voor het zorgvuldig geformuleerde toetsbeleid van de TUA. De omschreven procedures geven concreet aan welke instrumenten worden ingezet om de kwaliteit van de toetsing te waarborgen en wie voor welk onderdeel van het beleid verantwoordelijk is. Het waarborgt ook voldoende feedback van docenten op het werk van studenten. De commissie constateerde tijdens de visitatie dat het om een recente verbeterslag gaat, maar wel een die breed gedragen wordt en serieus ter hand wordt genomen. De commissie stelt vast dat de kwaliteit van de toetsen wisselt, maar bevestigt dat ze aansluiten bij de gestelde leerdoelen. Men toetst kennis, inzicht en toepassing, en ook de niet cognitieve leerdoelen. De opbouw in moeilijkheidsgraad door de verschillende jaren wordt door de commissie bevestigd. De toetsen uit de masteropleiding waren relatief gemakkelijker dan die uit de bacheloropleiding, dat wil zeggen: ze vertoonden weliswaar een verdere opbouw in moeilijkheidsgraad, maar markeerden geen duidelijke overgang naar een conceptueel en theoretisch hoger niveau. De commissie doet daarom de aanbeveling het eerste jaar van de masteropleiding te markeren met een ander type vak waarin de theologische praktijk conceptueel breder wordt benaderd. Voor de masterscripties geldt dat zij filologisch sterk, maar conceptueel kritisch zwakker waren. Dat in de meeste scripties vooral een exegese wordt uitgevoerd met relatief weinig conceptuele reflectie en kritische diepgang, is enerzijds te verklaren door de op het predikantschap gerichte studentenpopulatie, maar is anderzijds ook een spiegel van de manier waarop de masteropleiding is ingericht. Expliciete confrontatie met 'de buitenwereld' zou sterker kunnen, de methodische verscheidenheid groter, en studenten zouden in hun scripties een explicietere afweging kunnen maken om hun gekozen werkwijze en theoretische kader te verantwoorden. De commissie ziet verbeterpunten maar komt tot een positieve conclusie, omdat zij meent dat studenten de beoogde eindkwalificaties behalen.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel, in het bijzonder om:

- meer aandacht te besteden aan bredere scholing op filosofisch en godsdienstwetenschappelijk niveau met het oog op het ontsluiten en verstaan van de actuele context waarin de Bijbel begrepen wordt;
- het masterniveau scherper te markeren in het conceptueel en theoretisch niveau van programmaonderdelen en in de toetsing;
- meer aandacht te besteden aan conceptuele reflectie en verantwoording van werkwijze en theoretisch kader in de eindwerken.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Theologische Universiteit Apeldoorn te Apeldoorn in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 6 mei 2014 naar voren te brengen. Bij brief van 28 mei 2014 heeft de instelling van die gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft geleid tot een aanvulling in bijlage twee.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de wo-master Theologie (180 ECTS; variant: voltijd; locatie: Apeldoorn) van de Theologische Universiteit Apeldoorn te Apeldoorn. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 30 juni 2014 en is van kracht tot en met 29 juni 2020.

Den Haag, 30 juni 2014

De NVAO
Voor deze:

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Omschrijving	Score
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende
2. Oriëntatie programma	De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.	Voldoende
3. Inhoud programma	De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	Voldoende
4. Vormgeving programma	De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	Voldoende
5. Instroom	Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.	Voldoende
6. Studeerbaarheid	Het programma is studeerbaar.	Goed
7. Duur	De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.	Voldoende
8. Personeelsbeleid	De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.	Voldoende
9. Kwaliteit personeel	Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.	Voldoende
10. Omvang personeel	De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.	Voldoende
11. Huisvesting	De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.	Voldoende
12. Studiebegeleiding	De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.	Goed
13. Evaluatie en KZ	De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	Voldoende
14. Verbetermaatregelen	De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.	Voldoende
15. Betrokkenheid	Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.	Voldoende
16. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

Tabel 1: Rendement.

Cohort	2009	2010	2011
Rendement	75%	40%	70%

Tabel 2: Docentkwaliteit.

Graad	Ma	PhD	BKO
Percentage	90%	60%	0%

Tabel 3: Student-docentratio.¹

Ratio	17,3
-------	------

Tabel 4: Contacturen.

Studiejaar	1	2	3
Contacturen	11,5	10,1	2,4

¹ De instelling geeft aan dat de student-docentratio is berekend over zowel bachelor- als masterstudenten. Dit vanwege het geringe aantal studenten en het feit dat alle docenten in beide opleidingen les geven.

- Prof. dr. Dirk Hutsebaut (voorzitter), emeritus hoogleraar Godsdienstpsychologie aan de KU Leuven;
- Prof. dr. Eibert Tigchelaar (lid), hoogleraar Bijbelwetenschappen aan de KU Leuven;
- Prof. dr. Henk Witte (lid), bijzonder hoogleraar Ignatiaanse spiritualiteit aan Tilburg University;
- Prof. dr. Hans-Georg Ziebertz, hoogleraar Religiepedagogiek aan de Universiteit van Würzburg;
- Ezra Delahaye MA (student-lid), research master student Philosophy, Theology and Religious Studies aan Tilburg University.

Het panel werd ondersteund door Daan de Lange MA, secretaris (gecertificeerd).